

Přednáška - Suhotra Svámí
Bhagavad-gíta 7.21
Praha, 17.12.1995
'Hvězdy' jako novodobí polobozi

*yo yo yām yām tanum bhaktaḥ
śraddhayārcitum icchati
tasya tasyācalām śraddhām
tām eva vidadhāmy aham*

Dlím v srdcích všech v podobě Nadduše, a jakmile si někdo přeje uctívat nějakého poloboha, upevním jeho víru, aby se mohl tomuto božstvu oddat.

Význam: Bůh dává nezávislost všem. Když tedy někdo touží po hmotném požitku a vroucně si přeje, aby mu polobozi (jejichž těla jsou také jen hmotná) takové možnosti poskytl, Nejvyšší Pán jakožto Nadduše v srdci každého to ví a dá mu vše potřebné. Je svrchovaným otcem všech živých bytostí a jako takový nezasahuje do jejich nezávislosti, ale naopak jim poskytuje všechny možnosti k uspokojení jejich hmotných tužeb. Někdo se možná zeptá, proč všemocný Bůh umožňuje živým bytostem užívat si hmotného světa a nechává je tak padnout do léčky matoucí energie. Odpověď zní: Kdyby jim tyto možnosti neposkytoval, neměla by nezávislost žádný význam. Pán dává všem úplnou volnost — mohou si dělat, co chtějí — ale v Bhagavad-gítě nalezneme Jeho závěrečný pokyn: člověk má zanechat všech ostatních činností a zcela se odevzdat Jemu. Potom bude šťastný.

Jak obyčejná živá bytost, tak polobozi jsou podřízeni vůli Nejvyšší Osobnosti Božství. Nikdo tedy nemůže uctívat polobohy jen tím, že si to sám přeje, a polobozi také nemohou udělit žádné požehnání bez Pánova souhlasu. Je řečeno, že bez svolení Nejvyšší Osobnosti Božství se nepohne ani stéblo trávy. Osoby, které v hmotném světě trpí, se obyčejně na doporučení védské literatury obracejí na polobohy. Když někdo touží po určité věci, může uctívat příslušného poloboha. Nemocnému se například doporučuje uctívat boha Slunce. Ten, kdo chce být vzdělaný, může uctívat bohyni učenosti Sarasvatī a ten, kdo chce mít krásnou ženu, může uctívat bohyni Umu, manželku Pána Šivy. Tímto způsobem sāstry, védská písma, doporučují různé druhy uctívání různých polobohů. A jelikož si daná živá bytost přeje užívat určitých hmotných možností, Pán jí vnukne silnou touhu získat od příslušného poloboha příslušné požehnání, a tak se jí její přání splní. Její konkrétní postoj oddanosti danému polobohu také zařizuje Pán. Polobozi sami nedokáží v živých bytostech tento vztah vyvolat; Kṛṣṇa jakožto Nejvyšší Pán, Nadduše v srdci každého, sám pobídne k jejich uctívání. Samotní polobozi jsou ve skutečnosti různými částmi vesmírného

těla Nejvyššího Pána, a nejsou tedy nezávislí. Ve védské literatuře stojí: "Nejvyšší Osobnost Božství se v podobě Nadduše rovněž nachází v srdci poloboha a jeho prostřednictvím zařizuje splnění touhy obyčejné živé bytosti. Polobůh i živá bytost závisí na svrchované vůli; nejsou nezávislí."

Suhotra Svámí: Tento verš začíná slovy *yo yo*, které znamenají ‚kdokoli‘, a potom *yám yám tanum*, což znamená ‚jakákoli podoba‘. Śrīla Prabhupáda přeložil *tanum* jako ‚podobu poloboha‘, protože toto je kontext 7. kapitoly, kde Pán Kršna mluví o uctívání polobohů, ale slovo *tanum* je obecně slovo, které se nutně nemusí vztahovat na polobohy. Můžeme říci, že to je podoba jakékoli hmotné věci. Takže Kršna říká, kdokoli chce být bhaktou kohokoliv nebo uctívačem jakékoli podoby v tomto materiálním světě.

Jako třeba lidé v dnešní době vůbec neví o polobozích, což pak říci o tom, že věří v polobohy, kteří jsou na vyšších planetárních systémech. Jak Śrīla Prabhupáda vysvětluje ve významu, polobozi jako bůh slunce nebo bohyně Sarasvatí nebo Uma, manželka Pána Šivy. A lidé, kteří žijí mimo Indii ani neví o těchto polobozích, ale i oni mají své vlastní polobohy. Například filmové hvězdy nebo hudební hvězdy nebo tolik různých slavných lidí - princ Charles, princezna Diana atd. Někdy na našich cestách vidíme nějaký časopis, který leží někde na stole a v těchto časopisech jsou vždy barevné obrázkové reportáže o slavných lidech. Někde dění v Hollywoodu a ‚hvězdy se tam shromáždily‘.

To je zajímavé slovo, protože oni nazývají své slavné lidi hvězdami. Podle Véd jsou ve skutečnosti obyvatelé hvězd na nebi polobozi, takže uctívání polobohů ve skutečnosti znamená uctívat tyto hvězdy. Lidé neví o těchto hvězdách, ale mají slavné lidi na této planetě a je nazývají hvězdy. To je stejný princip. Uctívat nějakou mocnou a intelektuální, ale hmotnou osobnost. To už se děje, Kršna říká, v tomto materiálním světě. Lidé se stávají oddanými tolika hmotných osobností. Dokonce i v normálních mezilidských vztazích. Muž se stane oddaným ženě, žena se stane oddanou muži, to je úplně stejná věc. Pán Kršna říká v Bhagavad-gítě: „Já upevním víru v srdci takové osoby.“

V tomto verši je *śraddha* použito dvakrát. *Śraddha* znamená víra, ale má kořen *hrd* a v sanskrtu *hrd* znamená srdce. Takže když řeknete *śraddha*, *dha* na konci tohoto slova znamená umístit. Toto slovo *śraddha* je velice exaktní a přesně znamená – místo, kam umístíte vaší víru. Kam dáváme své srdce, tam dáváme svou důvěru nebo víru. Kršna přesně říká, jak to děláme, že On je v srdci jako Paramátma a Nadduše a neustále nám dává inspiraci. Paramátma je v srdci, aby nám dávala poznání, zapomenutí a vzpomínání. Ale o čem budeme mít poznání, co zapomeneme a na co si budeme vzpomínat, to záleží na nás.

V tomto verši *ičchati* znamená touha. Takže podle vaší touhy nebo podle tvaru vaší mysli, podle tendencí mysli, Kršna je v srdci a On vám dává

poznání, ale poznání o čem? To záleží na podobě vaší mysli. O čem chcete mít poznání? Chcete mít poznání o hercích a třeba o známé zpěvačce Madonně? Nebo chcete vědět všechno o Arnoldu Schwarzeneggerovi? Toto je směr, kterým se pohybuje vaše mysl a Kršna vám dá to poznání. A na druhé straně Kršna vám pomůže, aby jste také něco zapoměli. Takže co chcete zapomenout? Chcete zapomenout na Kršnu? On vám pomůže, dá vám k tomu veškeré prostředky. Takže abyste mohli zapomenout na Kršnu, na službu Kršnovi a mohli vzpomínat na Arnolda Schwarzeneggera a stát se jeho oddaným, to vše Kršna aranžuje uvnitř srdce podle *iččhati*, naší touhy.

Musíme vědět, že každá touha, kterou máme, je modlitba ke Kršnovi a jestli naše modlitba ke Kršnovi je: „Můj milý Kršno, já bych chtěl být úplně v máji...“ Nemyslete si, že Kršna je příliš daleko a nemůže vidět a slyšet co si myslíte. On je přímo ve vašem srdci. On zná vaše nejhlubší myšlenky. On ve skutečnosti ví tolik věcí, které vy vůbec nevíte. Proč vaše mysl má určité tendence, určitý tvar? Proč má někdo tendence být umělec, být muzikant? Proč někdo neustále rád spí a proč někdo má v oblibě sporty? Existuje tolik různých tvarů mysli a ty přicházejí z činností, které jsme vykonávali v minulých životech. A my nevíme, co jsme dělali v minulých životech, ale Kršna to ví. A proto Kršna může vědět, proč máte takové a takové touhy. Ale Kršnův úmysl není to, aby vám pomohl splnit tyto špatné touhy. On je v našem srdci, aby nám pomohl vzpomenout si na Něj. Snaží se nám pomoci vzpomenout si, že není správné, když uděláme špatnou věc. Pak cítíme svědomí. Proč cítíme svědomí? Protože Kršna naznačuje v srdci „to nebylo správné“.

Ale jak zde říká Śríla Prabhupáda „Kršna nás i nadále nechává, abychom měli svou vlastní nezávislost.“ Dává signál uvnitř srdce: ‚Měl by jsi být dobrý, měl bys vyhledávat svatou společnost a měl bys číst písma a měl by ses stát vědomým Boha.‘ Ale zároveň máme svou vlastní nezávislost. A pokud naléháme: „Ne, já chci být v máji,“ potom Kršna řekne: „V pořádku.“ A potom tato inspirace, kterou dává s úmyslem, abychom se vrátili k Němu, ta stejná inspirace je námi zneužita. Śríla Prabhupáda říká, že hluboko v srdci nám Pán připomíná „milujte Boha“. Chcete někoho milovat, tak milujte Boha. Ale kvůli naší materialistické mysli transformujeme tuto stejnou inspiraci a místo toho, abychom milovali Boha, tak milujeme psa.

Jak vidíte, v tomto chrámu oddaní uctívají Śrí Śrí Nitái-Navadvípačandru. Každý den pěkně připravujeme jídla, abychom je obětovali Pánu. Koupeme a oblékáme Pána a obětujeme Mu áratí. Oslavujeme Pána naším kírtanem. Všechny činnosti v chrámu jsou vykonány pro uspokojení Božstev. Často když přijdou lidé, kteří nejsou obeznámeni s vědomím Kršny, tak uvažují: ‚to je trochu divné, proč dávají tolik pozornosti těmto malým soškám na oltáři, proč je to tak důležité? V pořádku, já rád zpívám Haré Kršna, rád čtu jejich knihy, ale tady tomu nerozumím. Nevypadá to

tak potřebné.' Ale ve skutečnosti to je celý význam tohoto verše, naše přirozenost je, že musíme někoho uctívat.

Pokud neuctíváme Kršnu, tak můžeme uctívat nějakého poloboha - řekněme, pokud jsme se narodili v Indii Když jsme narozeni jinde, můžeme uctívat Madonnu nebo Arnolda Schwarzeneggera nebo přítelkyni nebo našeho psa a je to ta stejná věc. Jestli máme psa, dáváme mu každý den najíst, dáváme mu vodu, dokonce ho i koupeme a někdy také oblékáme. A uděláme ze psa svého nejlepšího přítele, mluvíme ke psu. A toto je uctívání. Nedělejte chybu, to je skutečné uctívání, ale uctívání psa. Co myslíte, jaký bude výsledek uctívání psa? Kršna říká v Bhagavad-gítě: „Na cokoli myslíme v okamžiku smrti, takový stav dosáhneme v příštím životě.“ Jestli někdo vždy praktikuje myslet na Kršnu tím, že Ho uctívá, Kršna potom slibuje: „Přijde ke Mně.“ Ale jestli budeme praktikovat vzpomínání na psa, tak v příštím životě haf, haf, haf. Budeme také psi. To je velice logické a verš, který dnes čteme, vysvětluje tento proces.

Měli bychom být velice opatrní, jaké modlitby nabízíme Pánovi v našem srdci, jaké touhy kultivujeme v naší mysli. Bhakti-yóga, proces vědomí Kršny je vědecká metoda kultivování čisté touhy. Ne, že by potlačovala touhy, ne že se snažíme být bez jakýchkoliv tužeb, ale kultivujeme čisté touhy. Můžete vidět, že v tomto chrámu se vykonává mnoho činností a tyto činnosti jsou symptomy touhy. Pokud neexistuje touha, tak není žádná činnost. Oddaní určitě mají touhy, ale usměřňují svoji touhu ke Kršnovým lotosovým nohám. Pak jsou tyto touhy čisté. Jak si můžeme být tak jistí, že jsou čisté? Protože tyto touhy znamenají ukončení všech znepokojujících materiálních tužeb. Tyto touhy mají za výsledek to, že se naše smysly a mysl uklidní, a to je ve skutečnosti pozice štěstí - když se naše smysly a mysl uklidní.

Proč se staly klidnými? Protože jsou uspokojené. Když jsou mírné, dají nám pokoj. Když nás mysl neovládne a nenutí nás: „Teď mi musíš sloužit, já to vyžaduji.“ Když smysly nejsou najednou velice znepokojeny a netáhnou nás sem a tam. Pokud ano, znamená to, že jsou znepokojené. A můžete si všimnout, že se nestanou šťastné tím, že jim sloužíte. Stanou se jenom více frustrovanými a vyžadují víc a víc věcí. A táhnou nás dolů. Když jsou smysly uklidněné, tzn. jsou uspokojené a to je situace štěstí. Vědomí Kršny nám přináší toto štěstí. Takže bychom mohli tento verš říci: *yo yo yám kršna bhakta tanum*, že kdokoli uctívá Kršnu a stane se Jeho oddaným, dostane Kršnovu zvláštní milost. Ti, kteří se oddají jiným věcem, dostanou milost máji, milost iluze. To není skutečná milost, ale Kršnova milost je skutečná milost, která nás osvobozuje od iluze. Toto je velice jednoduchý proces, který je popsán v tomto verši. Máme se naučit, jak umístit naší víru, naše srdce u Kršnových lotosových nohou. HARE KRŠNA.

Otázka: není rozumět, ale něco o NDE

Odpověď: To záleží na Pánovi. Někdy se stává, že osoba má takovou zkušenost a vrací se do svého těla. Tito lidé si velice často vzpomínají, že jim bylo řečeno ‚nenastal pro tebe čas odejít‘. Takže tyto věci jsou zaranžované Kršnou. Ovšem nikdo nechce umřít. Každý se v okamžiku smrti chce vrátit zpět do těla. Každý říká: „Já jsem ještě neskončil.“ Prabhupáda říkal tento příběh byznysmena v Indii, který najednou velice onemocněl, přišel za ním doktor a on ho prosil: „Dejte mi prosím ještě čtyři roky, abych mohl ukončit svou práci.“ A doktor říká: „Je mi líto, ale tvůj čas už přišel.“ A ten člověk umřel. Milióny a milióny lidí každý den takovýmto způsobem umírá, nechtějí odejít, všichni si myslí: „Ó, mám ještě něco, co musím udělat“, ale musí odejít. Ale pro několik z nich ještě není čas, tak se musí vrátit zpátky, ale to je na Bohu, ne na nás. To není věc naší touhy, protože každý má tuto touhu zůstat.

Otázka: Jsou všechny naše touhy pod naší kontrolou?

Odpověď: Ne, naše touhy nejsou pod naší kontrolou, protože mysl není pod naší kontrolou. Nic není pod naší kontrolou, ale vše je pod kontrolou Kršny. Ale co můžeme udělat, je umístit se pod vládu Kršny, potom naše mysl, naše touhy budou pod kontrolou. Takže tolik nezávislosti máme. Můžeme říci NE Kršnovi a můžeme Mu říci ANO.

Otázka: Proč nemůžeme přímo slyšet Nadduši? Kvůli tomu, že se naše mysl odchyluje?

Odpověď: Můžeš velice lehce získat intuici, kterou dává Nadduše. Je potřeba jenom trochu introspekce. Nejdříve můžeš uvažovat, že existuješ. Můžeš si sednout a přemýšlet: „Ano, myslím, že existuji.“ A postupně potom můžeš přemýšlet, že jsi odlišný od tohoto těla. Protože ty, který máš zkušenost že existuješ, ty jsi ten, který vidí. A tělo je to, co je viděno. A naše vnímání prakticky prochází tímto tělem a pak vidíme tento hmotný svět. Tzn. že vše, co vidíme, je hmota a hmota se od nás liší a my s tím nejsme spokojení. To je proč lidské bytosti se vždycky snaží protlačit nad hranice, které nám dává hmota. Chceme vědět víc, než nám hmota dovoluje vědět. Chceme být šťastnější, než nám hmota umožňuje být šťastní. Nechceme být ovládáni hmotou, např. nechceme umřít a nechceme stárnout. Takže děláme plány abychom se pokusili protlačit se ohraničeními hmoty. A jak děláme plány? Tím, že se odevzdáme inteligenci. Tyto plány k nám přicházejí shora, z inteligence. Někdo má problém, sedí a přemýšlí, myslí takovým způsobem nebo takovým způsobem a najednou dostane nápad. „Tohle může fungovat.“ A odkud tento nápad přichází? Přichází z vyšší úrovně, kterou nazýváme *buddhi* neboli inteligence. Tato *buddhi* neboli inteligence je signálem Paramátmy. Jestli se jenom zastavíš a zapřemýšlíš, tak můžeš přijít na to, že existuje zdroj vyššího poznání, na kterém my prakticky závisíme a to je Paramátmá. Pravda je, že lidé se nezastaví a nezapřemýšlí, protože jsou příliš přeplaveni materiálními touhami, příliš zaměstnaní.

Śrīla Prabhupáda ki jaya!